

Marjan van Minnen en Wilbert van Haneghem (beiden 46) zouden in augustus 2014 een idyllische boottocht maken in Indonesië. Maar het werd een grote nachtmerrie.

MARJAN EN WILBERT OVERLEEFDEN EEN SCHIPBREUK

TIJDENS HUN VAKANTIE IN INDONESIË

‘Daar zaten we dan, in het donker, op een woeste zee’

Wilbert: “We waren anderhalf jaar een stel toen we onze eerste grote reis samen planden. We waren altijd al stapelgek op reizen, daarom was het een uitdaging om iets te vinden wat voor ons beiden nieuw was.”

Marjan: “We kwamen uit op een deel van Indonesië, onder andere de Gili-eilanden. De eerste tijd was net zo fantastisch als we ons hadden voorgesteld. We genoten van prachtige zonsondergangen, rijstvelden, tempels en lekker eten. En van elkaar!”

Wilbert: “Vanaf Lombok wilden we verder naar het eiland Komodo. We hadden geen haast, daardoor was het niet nodig om te vliegen. Ook via land was niet aantrekkelijk; 24 uur over slechte wegen. Nee, per boot, dat leek ons het leukst én het veiligst. De boot zou er vier dagen over doen.”

Marjan: “Ik zag dat helemaal zitten. Lekker in het zonnetje, met mijn voeten over de reling, af en toe snorkelen, zalig. Wat we niet wisten was dat er een oversteek van zestien uur over open zee bij hoorde. Dat hoorden we pas toen we aan boord waren.”

Wilbert: “Daar waren we niet blij mee, want het was maar een eenvoudig bootje. Maar ach, het

Een Fransman had zijn GoPro bij zich en filmde soms tijdens de ramp. Marjan werd door een hoge golf gelanceerd en viel met een enorme klap op het water. Het had weinig gescheeld of ze was gevaarlijk gewond geraakt. Hier is te zien hoe ze van de schrik bijkomt.

zou wel goed komen. Veel keuze was er verder ook niet en er varen daar duizenden van dit soort boten. Couleur locale, dachten wij!”

Zwemvest uit 1971

Marjan: “We vertrokken op een donderdagmiddag, met twintig toeristen van verschillende nationaliteiten. De crew bestond uit vier mannen die amper Engels spraken. En een Engels- ▶

sprekende gids, speciaal aan boord voor de communicatie.” *Wilbert*: “Die avond zaten we met anderen te kletsen toen we opeens een lawaai hoorden. De boot bleek vastgelopen op een rif. De gps stond net even uit, zei de gids. Een aantal mensen raakte overstuur. Maar er bleek uiteindelijk niets aan de hand. Nou ja, bleek... leek.” *Marjan*: “De volgende ochtend werd ik gelukkig wakker. Het bootje dobberde rustig, de zon was nog maar net op. Na het ontbijt zwommen we naar een eilandje, waar we douchten onder een waterval. Hoe paradijselijk kun je het hebben?” *Wilbert*: “In de middag begonnen we aan de oversteek van zestien uur. De golven werden hoger en hoger, steeds meer mensen werden misselijk. Een voor een gingen ze op hun slaapmatras op het bovendeck liggen. Met ons ging het nog wel – tot ons ook werd gevraagd om te gaan liggen.” *Marjan*: “We moesten op onze billen naar de slaapplek glijden, zo heftig ging de boot tekeer. Op een gegeven moment werd de boot stilgelegd omdat het eten werd geserveerd. Maar de meeste mensen waren zó ziek dat het eten er na een paar happen alweer uitkwam. Anderen gooiden het bord walgend leeg over de reling. Na het eten gingen we meteen weer plat, iets anders doen

‘Toen de zon alweer begon te zakken, wist ik echt niet waar ik nog hoop vandaan moest halen’

ging niet. Dit was niet het plaatje geweest dat ik in mijn hoofd had. Ik dacht: dit wordt de verschrikkelijkste nacht van mijn leven.” *Wilbert*: “Om één uur ’s nachts viel de motor stil. We zagen rook en dieseldampen omhoog stijgen. De crew rende over dek, schreeuwde hard naar elkaar. De passagiers gilden en stonden te hozen. De kajuit en de machinekamer waren vol water gelopen.” *Marjan*: “We zochten snel naar zwemvesten. Dat van mij kwam uit 1971! Tussen al het gegil probeerde ik rustig te blijven. Dit zag er weliswaar

vreselijk uit, maar zou ongetwijfeld goed komen. Er zou vast snel contact met de buitenwereld worden gelegd en dan zou er hulp komen. Dat kon toch niet anders?” *Wilbert*: “Maar er bleek helemaal geen radio aan boord te zijn. Over de gps was de avond ervoor dus gelogen. Mobieltjes hadden geen bereik. We waren compleet aan onszelf overgeleverd.” *Marjan*: “Jonge vrouwen huilden en riepen dat we vast dood zouden gaan. Ik sloeg mijn armen om ze heen, probeerde ze te troosten. Intussen had ik het gevoel dat ik in een slechte film was beland.”

Hoge golf

Wilbert: “Daar zaten we dan, in het donker, op een woeste zee. De crew zagen we niet, de gids kon ons niets vertellen. Omdat ik steward ben, en getraind in noodsituaties, besloot ik de leiding te nemen. Ik ben in het midden gaan zitten en vertelde de andere passagiers wat we moesten doen als de boot zou zinken. Hoe dan ook bij elkaar blijven, bijvoorbeeld. En als we in het water terechtkwamen, een cirkel vormen, zodat je zichtbaar bent voor hulpverleners. Hierdoor kalmeerde de groep een beetje.” *Marjan*: “Plotseling kwam er zó’n hoge golf dat we allemaal het water in werden gezogen. Gelukkig bleek het water niet zo koud als ik had gevreesd. Anders waren we snel onderkoeld geraakt.” *Wilbert*: “Ik werd in het bevoorradingsloepje gelanceerd, waar plek was voor maximaal zes mensen. Enkele anderen klommen daar ook in, de rest wist zich aan de rand vast te klampen. Wat een wonder: we waren alle twintig bij elkaar in het water, en niet gewond geraakt! De vijf bemanningsleden waren nog op het achterdek, zagen we. Gelukkig hadden we wat planken uit het water kunnen trekken om mee te peddelen. Door de gigantische stroming duurde het uren voordat we terug waren bij de boot. Die stak met de achterkant omhoog. De kapitein hing, totaal in shock, aan een reddingsboei, de anderen hielden zich krampachtig vast aan de mast.” *Marjan*: “We maakten het reddingsloepje vast aan het wrak en wisselden steeds van plek. Elke plek had voor-, maar ook nadelen. In de zee moest je hevig watertrappen en zwemmen, in het sloepje moest je hozen en op het wrak beukten de golven van soms drie meter hoog op je in. Voor emoties was geen ruimte. Het ging puur om overleven.” *Wilbert*: “In de verte zagen we een klein beetje

Wilbert: “Hier hang ik aan de sloep in een uitzichtloze situatie: het schip dat in eerste instantie onze redding leek, bleek zinkend. Er was niets in de omgeving te zien en we wisten niet of er hulp onderweg was.”

lava stromen. Daar moest dus een vulkanisch eiland zijn. Toen het eindelijk licht werd, kwam de hoop. Nu waren we zichtbaar voor hulp...” *Marjan*: “Maar hulp bleef uit. Sommige mensen wilden naar het eiland zwemmen. Verschillende afstanden werden geroepen, het zou wel tien tot dertig kilometer kunnen zijn, niemand die het zeker wist. Voor Wilbert en mij stond vast: als we gaan zwemmen, nemen we de sloep mee. Want wat als je halverwege niet meer kunt? Dan zou de sloep het rustpunt zijn.” *Wilbert*: “Op een gegeven moment braken steeds meer planken los van het wrak. We verwondden ons aan de splinters en honderden spijkers. Daarom maakten we de sloep los en probeerden richting het eiland te peddelen. Met 25 personen en slechts een vierpersoonssloep. De mensen in het water zwommen zo hard als ze konden. We waren toen al zo moe, hadden vreselijk dorst en verbrandden in de felle zon. De situatie was zó uitzichtloos dat steeds meer mensen besloten van de sloep weg te zwemmen. Ook de crew, waarmee er steeds overigens ruzie was, onder meer omdat ze het weinige eten dat we hadden weten mee te nemen, zomaar hadden opgegeten.”

Blijven vechten

Marjan: “Op een gegeven moment waren we nog maar met z’n zessen over en konden we allemaal in het bootje zitten peddelen. Maar na een tijd kwamen er twee Duitse vrouwen terug. Huilend, volledig in paniek: het was veel te zwaar om te zwemmen. De angst kneep mijn keel dicht: hoe

‘Ik heb in mijn wanhoop zelfs tegen Wilbert gezegd: ‘Kunnen we ons niet beter laten afdrijven?’

zou het dan met de anderen zijn afgelopen? Niet veel later zagen we in de verte ook de crewleden weer. Ze schreeuwden om hulp. Ik was op dat moment al zó ver heen, dat ik dacht: we kunnen niet terug, dan zijn we zelf verloren. Het voelde echt als *survival of the fittest*.” *Wilbert*: “Maar we konden ze toch niet zomaar laten verdrinken? Dus al kostte het uren en waren we woedend over het feit dat ze het voedsel hadden opgegeten, we pikten ze weer op. Met z’n dertien konden we daarna geen tempo meer maken. Bovendien waren we bang voor de crewleden, die zich erg dreigend opstelden.” *Marjan*: “En toen werd het opnieuw donker. Hoewel Wilbert en ik veel steun aan elkaar hadden en elkaar telkens bezworen dat we dit zouden redden, heb ik die nacht heel diep gezeten. Ik was volledig uitgeput en de situatie leek uitzichtloos. Wéér een golf om je tegen te verzetten. En weer een. Ik was zó bang. Voor mogelijke haaien onder ons. Voor de crew. Voor drijvende lichamen van de andere zwemmers. Op een gegeven moment ►

“Nadat we waren gered, werden we overgebracht naar een klein plaatselijk ziekenhuis. Later werden we vervoerd naar een moderner ziekenhuis op Bali. Daar moest Marjan blijven en ik ben in mijn eentje naar het hotel gegaan. Ik kon alleen maar denken dat we zo snel mogelijk terug naar Nederland moesten.”

heb ik in mijn wanhoop zelfs tegen Wilbert gezegd: ‘Kunnen we ons niet beter laten afdrijven? Dan is het maar voorbij.’” *Wilbert:* “Ook ik zag geen lichtpunten meer, maar loslaten was absoluut geen optie. Mijn moeder heeft zelfmoord gepleegd toen ik dertien was. Dat deed ze door zichzelf te verdrinken; een familiegeheim dat ik pas die nacht met Marjan heb gedeeld. Ik móést blijven vechten.” *Marjan:* “Opnieuw werd het licht. Opnieuw kwam er hoop. En het contact met de crew werd gelukkig beter, er kwam weer een beetje vertrouwen. Maar de zon kwam steeds hoger te staan en er veranderde niks aan de situatie.” *Wilbert:* “Eén keer zagen we een boot. We schreeuwden uit alle macht, met alles wat we nog in ons hadden. Maar de boot voer door en verdween uit zicht. Hoe je je dan voelt...” *Marjan:* “Toen de zon alweer begon te zakken, wist ik echt niet waar ik nog hoop vandaan moest halen. Ik wist: deze nacht gaan we nooit allemaal overleven. Hoe dan ook gaan er doden vallen.” *Wilbert:* “En toen, als een fata morgana, zagen we twee boten op ons afkomen. Hoewel het bijna niet meer lukte omdat we zo verzwakt waren, begonnen we te schreeuwen en fluiten. En de boten bleven ons naderen. Marjan en ik hielden elkaar huilend vast. We zouden worden gered!” *Marjan:* “De snelste zwemmers, die het eiland bereikten, bleken het ook te hebben gehaald. Op twee na. Hun lichamen zijn nooit gevonden.”

Stevige band

Wilbert: “Na een periode in het ziekenhuis, vooral Marjan was er heel slecht aan toe, vlogen

we naar huis. Daar zei iedereen: ‘Jullie zijn zeker wel blij dat jullie er nog zijn.’ Maar we voelden eigenlijk niets. Achteraf gezien waren we nog steeds in shock. Op de fiets door Amsterdam gaan vond ik heftig, elke auto ervoer ik als levensbedreigend.”

Marjan: “Het was erg moeilijk om het ‘normale’ leven weer op te pikken. Uiteindelijk heb ik hulp gezocht, EMDR als traumaverwerking. Dat heeft me veel gebracht.”

Wilbert: “Wat mij, en ook Marjan, enorm heeft geholpen is dat ik een boek ben gaan schrijven over de schipbreuk. Daardoor bleven we erover in gesprek, steeds opnieuw. Soms over heel kleine details: zat die en die nou rechts of links? Door alles telkens opnieuw terug te halen, kreeg het uiteindelijk toch een plek.”

Marjan: “En de schipbreuk heeft ons zelfs wat opgeleverd: we kwamen voor het eerst bij een uitgeverij om een contract te tekenen, bijvoorbeeld. En Wilbert geeft nu lezingen, erg interessant.”

Wilbert: “Daarnaast heeft de ramp onze band verstevigd. We zijn bevestigd in onze verwachtingen over elkaar, weten volledig wat we aan elkaar hebben. Toen we vijftien maanden na de ramp terug zijn geweest naar Indonesië, heb ik Marjan aan het eind van de reis ten huwelijk gevraagd. We zijn nu onze bruiloft aan het plannen.”

Marjan: “Ik wilde heel graag terug naar de plek waar het allemaal was gebeurd. Naar de haven waar we uiteindelijk aankwamen, het ziekenhuis waar ik heb gelegen. Daardoor werd mij heel duidelijk dat het ‘echt’ was geweest. Dat had ik nodig om verder te gaan. We ontdekten toen ook dat er helemaal niet naar ons was gezocht. Dat die vissersboten ons vonden was puur toeval. Dat was erg confronterend. Het is werkelijk net op het nippertje geweest.”

Wilbert: “Ik weet nu dat er overal ter wereld dagelijks dergelijke boten vergaan. Dat nieuws bereikt Nederland niet, maar het is echt levensgevaarlijk om je leven zo op het spel te zetten, zoals wij onbewust hebben gedaan. We reizen nog altijd veel, maar we letten nu veel beter op. Couleur locale is leuk, maar veiligheid boven alles. En mocht iemand naar Komodo willen? Neem dan vooral het vliegtuig vanaf Flores!” ■

Het hele verhaal van Wilbert en Marjan lezen?

Schipbreuk in het paradijs, Wilbert van Haneghem
€ 17,95 (Hollandia). Meer informatie op:
facebook.com/schipbreukinhetparadijs.